

Kuhmon kaupunki
Ympäristönsuojeluviranomainen
Kainuuntie 82
88900 Kuhmo

Kuhmon riistanhoitoyhdistys, Multikankaan ampumaradan ympäristölupahakemus

Kuhmon kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on pyytänyt Kainuun ympäristöterveyspalveluilta lausuntoa Kuhmon riistanhoitoyhdistyksen jättämästä ympäristölupahakemuksesta koskien ampumarataa. Kyseessä on olemassa oleva toiminta, jolla ei ole aiempaa ympäristölupaa. Ampumaradalla on Oulun lääninhallituksen myöntämä rakennuslupa vuodelta 1966 ja rata on perustettu vuonna 1969.

Ampumarata sijaitsee noin 6 km Kuhmon keskustasta länsi-luoteeseen Multikankaan alueella osoitteessa Pohjoispuolentie 589. Ampumaradan kiinteistötunnus on 290-405-24-123. Ampumaradan luoteispuolella noin 350 m etäisyydellä sijaitsee moottorirata ja länsipuolella noin 650 m etäisyydellä Kuhmon Metsästys- ja ampumaseura ry:n haulikkoradat.

Ampumaradalla on ennestään kaksi rataa: 20-paikkainen 100 m avorata, jonka yhteydessä on 75 m hirvirata, sekä 100 m kiväärirata, jossa on 20 paikkaa katoksessa. Uusina toimintoina luvitetaan 50 m pistooli- ja pienoiskiväärirata, jota varten tulee kaksi paikkaa kivääriradan katoksen länsipäätyyn; 150 m kiväärirata, jossa on yksi ampumapaikka katoksessa tai avomaastossa; sekä hyökkäävän karhun rata hirviradan yhteyteen.

Toimijan hakemat ampumaradan toiminta-ajat ovat 100 ja 150 m kivääriradoille ma-la 8-18 ja pistooli- ja pienoiskivääriradalle, sekä hirvi- ja avoradalle ma-la klo 8-20. Sunnuntain toiminta-ajaksi haetaan klo 12-18. Juhlapyhinä ja lähellä sijaitsevan kesäteatterin toiminta-aikoina ampumarata on suljettu. Kokonaislaukauskanta vuonna 2021 on ollut 20 000 laukausta ja maksimimäärän arvioidaan jäävän alle 33 000 laukausten vuodessa.

Ympäristövaikutukset ja niiden tarkkailu

Asutus

Lähimpänä ampumarataa sijaitseva asuinkiinteistö on noin 500 m ja lähin vapaa-ajan asunto noin 600 m etäisyydellä koillisessa. Pääampu-

Osoite

Kainuun ympäristöterveyspalvelut
Tehdaskatu 11
87100 Kajaani

E-mail

ymparistoterveydenhuolto@kainuu.fi

Puhelinnumero

(08) 615 5811/vaihde

Valvontayksikköön kuuluvat kunnat

Hyrnsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo,
Puolanka, Ristijärvi, Solkamo, Suomussalmi

masuunta on kohti pohjoista, joten lähimmät kiinteistöt sijoittuvat pää-ampumasuuntaan nähden oikealle. 2,5 km säteellä ampumaradasta on hakemuksen mukaan 32 asuinkiinteistöä ja 28 vapaa-ajan asuntoa.

Pohjavesi

Ampumarata sijaitsee Multikankaan 1-luokan pohjavesialueella. Samalla pohjavesialueella, noin 1,5 km etäisyydellä idän suunnalla, on Hetesuo pohjavedenottamo.

Ampumaradalla ja sen ympäristössä on yhteensä kolme pohjavesiputkea, joista on otettu näytteet 30.8.2022. Tulosten mukaan kaikkien tutkittujen metallien liukoiset pitoisuudet alittavat valtioneuvoston asetuksessa 341/2009 annetut ympäristölaatunormit. Ampumaradalle asennetusta pohjavesiputkesta otetun näytteen sinkki- ja kuparipitoisuudet ovat koholla luonnolliseen taustapitoisuuteen nähden, mutta kuitenkin matalat raja-arvoon verrattuna. Lyijyn liukoinen pitoisuus alittaa laboratorion määritysrajan kaikissa pohjavesiputkissa.

Pohjaveden virtaussuunnassa ampumaradan yläpuolelle sijoittuvasta pohjavesiputkesta P3 otetusta näytteestä on määritetty myös metallien kokonaispitoisuus. P3 sijaitsee ampumaradasta noin 1,4 km länsiluoteeseen. Kokonaispitoisuus ylittää ympäristölaatunormin kromin ja kuparin osalta. Muiden pohjavesiputkien osalta kokonaispitoisuutta ei ole esitetty.

Pohjaveden tarkkailuohjelmaksi esitetään kolmen vuoden välein ampumaradalla sijaitsevasta pohjavesiputkesta otettavaa näytettä. Näytteenottotiheyttä esitetään harvennettavaksi, mikäli ampumaratasidonnaiset haitta-ainepitoisuudet pysyvät alle laatunormien.

Hakemuksen mukaan olemassa olevien ja uusien ratojen taustavalleille tullaan tekemään ennaltaehkäiseviä vesienhallintatoimenpiteitä, joilla pyritään estämään sade- ja sulamisvesiä liuottamasta raskasmetalleja. Ratarakenteen ja radan vaikutusalueen maaperän kunnostustarve tulee riskinarvioinnin perusteella harkittavaksi, jos ampumaratatoiminta loppuu, maankäyttö alueella muuttuu tai havaitaan merkittävää haitta-aineiden kulkeutumista.

Hakemuksen liitteessä 11 pohjavesiriski on arvioitu kokonaisuutena pieneksi. Arviointi on tehty ympäristöministeriön vuonna 2014 julkaiseman ampumaratojen BAT-ohjeen avulla.

Pintavesi

Hakemuksen mukaan ampumarata-alueelta ei poistu oja ja maaperä on hyvin vettä läpäisevää, joten alueelta ei pitäisi syntyä merkittävää pintavaluntaa. Valuma-alueen vedet laskevat Pyssylampeen, joka on noin 1,7 km etäisyydellä.

Melu

HMMT Partners Oy on laatinut vuonna 2022 ampumaradalle ympäristömeluselvityksen, jossa melutasoa on arvioitu mallilaskennan avulla. Selvityksen perusteella melutaso ylittää valtioneuvoston päätöksen 53/1997 asumiseen käytettävien alueiden ohjearvon $L_{A_{max}}$ 65 dB kahden asuinkiinteistön kohdalla. Ylitys on molemmissa tapauksissa 1 dB. Loma-asumiseen käytettävien alueiden ohjearvo $L_{A_{max}}$ 60 dB ylittyy

Osoite

Kainuun ympäristöterveyspalvelut
Tehdaskatu 11
87100 Kajaani

E-mail

ymparistoterveydenhuolto@kainuu.fi

Puhelinnumero

(08) 615 5811/vaihde

Valvontayksikköön kuuluvat kunnat

Hyrynsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paitamo,
Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo, Suomussalmi

kahden kiinteistön tapauksessa. Yliytykset ovat 3 ja 5 dB. Toisen asuin-kiinteistön kohdalla ohjearvon ylitys johtuu selvityksen mukaan suunnitellun 150 m kivääriradan ampumatoiminnasta. Muut ohjearvojen ylitykset johtuvat jo olemassa olevan 100 m kivääriradan ampumatoiminnasta.

Hakemuksessa on viitattu Ympäristöministeriön vuonna 2012 julkaisemaan Ampumaratojen ympäristölupa -oppaaseen, jonka mukaan melun ohjearvojen täytyminen antaa lähtökohtaisesti luvan harjoittaa ammuntaa klo 7-22 välisenä aikana. Koska melun ohjearvojen ylitykset Multikankaan ampumaradalla koskevat vain muutamaa kiinteistöä ja ylitykset ovat pieniä, hakija esittää meluntorjuntatoimenpiteeksi toiminta-aikojen rajoittamista. Toiminta-ajoiksi 100 ja 150 m kivääriradoille esitetään ma-la klo 8-18 ja muille radoille ma-la klo 8-20. Sunnuntain toiminta-ajaksi kaikille radoille esitetään klo 12-18.

Terveysuojeluviranomainen on tutustunut hakemukseen liitteineen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Pohjavesi

Mikäli ampumaradan maaperää muokataan, tulee noudattaa riittävää varovaisuutta, jotta raskasmetalleja ei pääse vapautumaan ympäristöön.

Ampumarata sijaitsee 1-luokan pohjavesialueella, joten terveysuojeluviranomainen katsoo, että näytteenottotiheyttä pohjavedestä ei tule harventaa eikä tutkittavia muuttujia vähentää, vaikka laatu normien ylityksiä ei todettaisi.

Liukoisten metallien pitoisuudet on määritetty kaikista hakemuksessa mainituista pohjavesiputkista, mutta metallien kokonaispitoisuudet on määritetty vain yhdestä pohjavesiputkesta, joka sijaitsee pohjaveden virtaussuuntaan nähden ampumaradan yläpuolella. Ympäristöministeriön 6.3.2019 julkaiseman Ohje pohjaveden määrällisen ja kemiallisen tilan arviointiin -ohjeen mukaan pohjaveden metallipitoisuuden arvioinnissa tulee käyttää näytteestä mitattua liukoista pitoisuutta, joten tällä perusteella pohjavesi täyttää tutkituilta osiltaan valtioneuvoston asetuksessa 341/2009 annetut ympäristölaatu normit.

Liitteessä 11 on arvioitu pohjavesiriskiä ympäristöministeriön vuonna 2014 julkaiseman ampumaratojen BAT-oppaan mukaisesti. Liitteessä pohjavesiriski on arvioitu pisteytyksen perusteella pieneksi, mutta arvioinnissa on jätetty huomiotta ampumaradan pohjavesiputken näytteenotossa havaitut, taustapitoisuuden ylittävät sinkki- ja kuparipitoisuudet. BAT-oppaan pisteytysjärjestelmällä kohonneiden pitoisuuksien huomiointi nostaisi pohjavesiriskin merkittävyyden pienestä kohtalaiseksi, kun pisteytyskriteerinä on "pohjavedessä havaittavissa taustapitoisuudet ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia".

Toimijan tulee omalla toiminnallaan varmistaa, että pohjaveden pilaantumista tai sen vaaraa ei aiheudu.

Osolte

Kainuun ympäristöterveyspalvelut
Tehdaskatu 11
87100 Kajaani

E-mail

ymparistoterveydenhuolto@kainuu.fi

Puhelinnumero

(08) 615 5811/vaihde

Valvontayksikköön kuuluvat kunnat

Hyrnsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo,
Puolanka, Ristijärvi, Solkamo, Suomussalmi

Pintavesi

Hakemuksen mukaan ampumarata-alueen maaperä on hyvin vettä läpäisevää, alueella ei ole ojia ja lähin pintavesimuodostuma on yli kilometrin päässä, joten ampumaradan pintavesiin kohdistuvat riskit ovat oletettavasti vähäiset.

Melu

Terveydensuojeluviranomainen katsoo, että toimijan ehdottama ampumaradan toiminta-aikojen rajoittaminen on riittävä meluntorjuntatoimenpide vuotuisiin laukausmääriin nähden.

Muut

Hakemuksen liitteessä 11 ampumaratatoiminnan aiheuttamaa ympäristöriskiä on arvioitu ympäristöministeriön vuonna 2014 julkaiseman ampumaratojen BAT-opiaan avulla. Ampumaradan päästöpotentiaalia käsittelevässä osuudessa radan käyttöikäksi on arvioitu 20-50 vuotta, vaikka radan käyttöönotosta tulee vuonna 2023 kuluneeksi 54 vuotta. Kolmiportaisella asteikolla (pieni-kohtalainen-suuri) radan päästöpotentiaali ei kuitenkaan muutu kohtalaiselta tasolta, vaikka käyttöikä kasvaa.

Muilta osin terveydensuojeluviranomaisella ei ole hankkeesta huomautettavaa, mikäli se toteutuu hakemuksessa kuvatulla tavalla.

Kainuun ympäristöterveyspalvelut

Terveysvalvonta

Päivi Nykänen

ympäristöterveysjohtaja

Juha-Matti Markkanen

terveystarkastaja

Tiedoksi

Kainuun ympäristöterveyspalvelut

Osoite

Kainuun ympäristöterveyspalvelut
Tehdaskatu 11
87100 Kajaani

E-mail

ymparistoterveydenhuolto@kainuu.fi

Puhelinnumero

(08) 615 5811/vaihde

Valvontayksikköön kuuluvat kunnat

Hyrnsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo,
Puolanka, Ristijärvi, Solkamo, Suomussalmi